

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în
Educație Artistică Ștefan Neaga,

Dr. Gheorghe Perju,

Gheorghe Perju
„10” octombrie 2017

Curriculumul modular

S.03.O.033 Dirijat coral. Lectura partițiilor

Specialitatea
21540 Dirijare corală

Calificarea
265227 Dirijor

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autor:

Valeria Diaconu, GDS, master în artă, profesor, CEEA Ștefan Neaga

Aprobat de:

Consiliul metodic științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

Dr. Gheorghe Perju,

Gheorghe Perju
"10" octombrie 2017

Recenzenți:

1. **Tatiana Daniță**, GDS, Doctor în studiul Artelor, Maestru în Artă, profesor, CEEA Ștefan Neaga
2. **Oleg Constantinov**, GDI, Maestru în Artă, maestru de cor TNOB, profesor, CEEA Ștefan Neaga

Adresa Curriculumului în internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV. Administrarea disciplinei.....	5
V. Unitățile de învățare	5
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	8
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	9
VIII. Lucrările practice recomandate	10
IX. Sugestii metodologice	10
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	12
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	13
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	14

I. Preliminarii

Actualitatea factorilor sociali, economici și culturali din RM orientează întreg sistemul educațional național spre formarea unei generații capabile să se adapteze condițiilor globalizării. Concepția învățământului profesional este abordată în viziuni strategice în noile politici educaționale ale RM care sunt focusate pe modernizarea și sporirea atractivității acestui segment, dar și spre adaptarea procesului de învățământ profesional la etapa *pedagogiei competențelor* și aplicarea unei *didactici funcționale*. În acest context formarea la elevi a unui sistem de competențe profesionale care să precizeze și să asigure gradul de autonomie a acestora în situații reale de exercitare a specialității alese devine obiectivul esențial al reformelor promovate în învățământul profesional tehnic.

Învățământul profesional tehnic (**domeniul artistic**) este orientat spre pregătirea cadrelor calificate în colectivele muzical-artistice din țară, totodată pregătind nivelul profesional al elevilor pentru continuarea studiilor universitare. Prezentul Curriculum este elaborat pentru specialitatea *Dirijare corală* și reprezintă instrumentul didactic și documentul normativ principal ce descrie condițiile învățării și performanțele necesare de atins, exprimate în *competențe profesionale*, conținuturi și activități de învățare și evaluare. El este elaborat ca o continuitate firească a curriculumului pentru școlile de arte și asigură formarea și dezvoltarea competențelor necesare pentru continuarea studiilor superioare și pregătirea elevilor pentru activitatea profesionistă independentă în calitate de **dirijor de cor**.

Acest curriculum are drept obiectiv crearea condițiilor favorabile elevului de a asimila materialul teoretic-aplicativ stabilit de standardele de conținut conform principiului accesibilității, într-un ritm adecvat. Documentul respectiv tinde spre idealul educațional muzical profesionist modern, având drept repere principiile didactice de bază ale pedagogiei moderne și ale învățământului activ, ce se referă la demersul triadei *predare –învățare –evaluare*. Aceste activități sunt conturate într-o diversitate formativă și asigură curiozitatea și dorința elevului pentru dezvoltarea sa în calitate de **dirijor de cor** și **interpret de muzică corală academică** specialități care sunt axate primordial pe aptitudinile și competențele tehnice-interpretative.

Beneficiarii Curriculumului la specialitatea *Dirijare corală* vor fi elevii care studiază domeniul artei corale, cadrele didactice din domeniul artei corale, pentru care respectivul document va servi drept orientare în proiectarea didactică și reper în desfășurarea unui demers didactic creativ. De asemenea autorii de manuale, crestomații, lucrări metodice vor dezvolta temele curriculumului după criterii logice, asigurând transferul competențelor și conținuturilor în mijloace care să conțină situații reale de manifestare a aptitudinilor interpretative ale artei corale, precum și elemente de sprijin elevilor în obținerea deprinderilor de a învăța activ și independent; membrii comisiilor pentru evaluarea examenelor de calificare, precum și de acreditare.

Deși este un document normativ, *Curriculumul* la specialitatea *Dirijare corală* va oferi cadrelor didactice libertate și flexibilitate în privința selectării resurselor informaționale și metodice de studiu, a repertoriului, precum și integrarea modulelor de conținuturi și proiectării individuale a activităților educaționale. Aceste caracteristici vor contribui la realizarea unui învățământ muzical profesional de calitate, centrat pe formarea și dezvoltarea individuală a elevului.

Pre-condiții. Pentru a studia acest modul de formare profesională este obligatorie parcurgerea conținuturilor unităților de curs anterioare, ceea ce ar asigura raționalismul academic și obținerea finalităților educaționale scontate.

II. Motivația, utilitatea modului pentru dezvoltarea profesională

Fiecare unitate de curs „Dirijat coral. Lectura partițiilor” reprezintă un modul semestrial din cele 8 module de specialitate. Fiind preconceptuate în Planul de învățământ ca și unități de curs de specialitate (S), obligatorii (O), fiecare reprezintă una din „**pietrele de temelie**” în formarea competențelor profesionale specifice pentru specialitatea *Dirijare corală*. Unitatea de curs „Dirijat coral. Lectura partițiilor III” este importantă prin faptul că asigură:

- consolidarea și aprofundarea cunoștințelor, aptitudinilor și abilităților anterioare;
- obținerea noilor competențe sau unități de competențe;
- parcurgerea la următorul modul de „Dirijat coral. Lectura partițiilor”.

Studierea și interpretarea multidimensională a creațiilor la **măsura compusă binară/ternară de 6/8 și 6/4** în tempo-uri rare va constitui elementul inovativ al conținuturilor din acest semestru.

Lecțiile la unitatea de curs **Dirijat coral** se desfășoară individual având la bază un studiu sistematic fundamentat pe exerciții-acțiuni inter-senzoriale la care se va adăuga elementul vizual, auditiv și motric în diferitele lor aspecte.

III. Competențele profesionale specifice modului

- CS1. Abordarea măsurii de 6/4, 6/8 în contextul operării unui limbaj muzical-teoretic;
- CS2. Dirijarea măsurilor de 6/4, 6/8 conform schemei de 3 și 4 timpi în tempouri moderate și rare;
- CS3. Interpretarea partiturii corale la pian;
- CS4. Interpretarea expresivă a vocilor partiturii;
- CS5. Dirijarea creațiilor cu caracter contrastant, tempouri și măsuri variate.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
III	60	...	45	15	examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Măsura de 6/4; 6/8 binară și ternară în tempo-uri moderate și rare		
UC 1. Interpretarea creației la măsura de 6/4, 6/8 în tempou moderat și rar;	1.1. Definiția măsurii de 6/4; 6/8 1.2. Caracteristica teoretică și metro-ritmică a măsurii de 6/4; 6/8	1.1. Definirea noțiunii de <i>măsură compusă binară și ternară</i> ;

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
	<p>1.3 Tactarea derivată a măsurii 6/4; 6/8 conform schemei de 4 timpi în tempo-uri moderate și rare;</p> <p>1.4 Tactarea derivată a măsurii 6/4; 6/8 conform schemei de 3 timpi în tempo-uri moderate și rare;</p> <p>1.5 Tactarea metro-ritmică a măsurilor 6/4; 6/8 cu <i>adresări</i> la diferiți timpi incompleți și compleți;</p> <p>1.6 Modalități de dirijare a măsurii de 6/4; 6/8 în dependență de grupare.</p> <p>1.7 Interdependența brațelor în procesul de dirijare și selectarea diverselor adresări la partițiile corale, după necesitate.</p>	<p>1.2. Descrierea metrică a măsurii de 6/4; 6/8 și identificarea timpilor tari și slabi;</p> <p>1.3 Utilizarea procedeelelor de dirijat a măsurii compuse binare/ternare de 6/4; 6/8 conform regulilor de derivare a timpilor în tempo-uri rare și moderate;</p> <p>1.4 Deducerea logică a utilizării schemelor clasice de dirijat în măsurile compuse binare și ternare.</p> <p>1.5 Ilustrarea schemei de tactare la măsura de 6/4;6/8;</p> <p>1.6 Modelarea frazei muzicale cu aplicarea măsurii de 6/4; 6/8 în diferită intensitate dinamică;</p> <p>1.7 Alegerea și aplicarea schemei de dirijare pentru măsura de 6/4; 6/8 în dependență de structura grupării 2+2+2 sau 3+3;</p> <p>1.8 Aplicarea măsurii de 6/4 și 6/8 în creații propriu-zise.</p> <p>1.9 Exprimarea diverselor combinații de modalități de articulație în dirijat.</p> <p>1.10 Selectarea logică a adresărilor către partițiile corale în demersul interpretării creației.</p> <p>1.11 Aplicarea interdependenței brațelor în procesul de tactare a demersului muzical;</p>
2. Mijloacele tehnice de dirijare și exprimare artistică		
<p>UC 2.Înșușirea procedeelelor de tactare: fermata, sincopa, accentelor, a nuanțelor mobile¹: <i>crescendo, diminuendo, subito forte, subito piano</i>; a schimbărilor agogice: <i>piu mosso, meno mosso, accelerando, ritenuto, stringendo, allargando</i>.</p>	<p>2.1 <i>Sincopa</i>- element caracteristic în muzica națională.</p> <p>2.2 Modalități de tactare și interpretare a <i>fermatei</i> (tipuri de fermata: <i>pe sunet cu încheiere și prelungire, fermata pe pauză, în mijloc de cuvânt, la sfârșit de cuvânt</i>);</p>	<p>2.1 Definirea noțiunii de fermata;</p> <p>2.2 Demonstrarea diverselor modalități de tactare a fermatei;</p> <p>2.3 Definirea noțiunii de sincopă;</p> <p>2.4 Demonstrarea prin dirijare a sincopiei în contextul fragmentului muzical, cu respectarea tempoului și dinamicii;</p>

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
	<p>2.3 Tactarea accentelor în contextul frazei muzicale și intensității dinamice;</p> <p>2.4 Procedee de dirijare a nuanțelor mobile²: <i>crescendo, diminuendo</i>, în cadrul tempourilor moderate și rare;</p> <p>2.5 Procedee de dirijare a nuanțelor subito³: <i>subito forte, subito piano</i> în cadrul tempourilor moderate și rare cu diferită intensitate sonoră;</p> <p>2.6 Procedee de dirijare în procesul schimbărilor agogice: <i>piu mosso, menno mosso, accelerando, ritenuto, stringendo, allargando</i> în contextul demersului muzical.</p>	<p>2.5 Tactarea accentelor din partitura de program cu respectarea tempoului și dinamicii;</p> <p>2.6 Tactarea frazei muzicale cu termenii ce indică schimbarea progresivă a intensității sunetului(<i>crescendo, diminuendo</i>), în formă de exercițiu și în contextul demersului muzical;</p> <p>2.7 Ilustrarea elementele de dirijat ce anticipează schimbarea agogică bruscă: <i>subito forte, subito piano</i>.</p> <p>2.8 Demonstrarea procedeele de dirijare în schimbărilor agogice: <i>piu mosso, menno mosso, accelerando, ritenuto, stringendo, allargando</i> în contextul demersului muzical.</p>
3. Studiarea partiturilor la pian		
UC 3. Interpretarea partiturilor corale la pian	<p>3.1 Analiza muzical-teoretică a partiturii.</p> <p>3.2 Studiarea partiturii <i>a cappella</i> la pian.</p> <p>3.3 Studiarea la pian a creației cu acompaniament;</p> <p>3.4 Lecturarea la prima vedere.</p>	<p>3.1 Analizarea orală a partiturii corale;</p> <p>3.2 Determinarea formei creației;</p> <p>3.3 Interpretarea la pian a creației <i>a cappella</i>;</p> <p>3.4 Determinarea fragmentelor dificile din partitură;</p> <p>3.5 Interpretarea partiturii la pian conform etapelor de descifrare a creației corale;</p> <p>3.6 Prelucrarea fragmentelor dificile;</p> <p>3.7 Interpretarea la pian a partiturii cu acompaniament;</p> <p>3.8 Lecturarea la pian a partiturilor corale pe 2,3,4 voci <i>a prima vista</i>;</p>
4. Studiul vocal al partiturilor corale		

¹⁻² Loghin Țurcanu, Eugen Doga, *Teoria elementară a muzicii*//Chișinău, 1991.

Termeni ce indică o schimbare progresivă a intensității sunetului.

³Carleta-Steluța Călin, *Dicționar de termeni muzicali*, SUBITO [su:'bitou] (adv.) – brusc, abrupt.

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
UC4. Interpretarea vocală a partițiilor corale.	<p>4.1 Solfejierea partițiilor.</p> <p>4.2 Analizarea teoretică a liniei melodice;</p> <p>4.3 Interpretarea partițiilor din creația cu acompaniament;</p> <p>4.4 Interpretarea partițiilor din creația <i>a cappella</i>;</p>	<p>4.1 Solfejierea partițiilor corale consecutive;</p> <p>4.2 Analizarea liniei melodice a fiecărei partiții;</p> <p>4.3 Prelucrarea fragmentelor dificile;</p> <p>4.4 Descifrarea textului literar, textului străin;</p> <p>4.5 Analizarea dramaturgiei creațiilor corale din program;</p> <p>4.6 Interpretarea partițiilor corale cu text;</p> <p>4.7 Analizarea și utilizarea locului potrivit al respirației;</p> <p>4.8 Cântarea partițiilor corale integral;</p>
5. Dirijarea creației corale prin exteriorizarea trăirii afective		
UC 5. Dirijarea creațiilor corale și exteriorizarea trăirii afective.	<p>5.1 Mijloace artistice de exprimare dirijorală: caracter, dramaturgie, conținut, mesaj artistic.</p> <p>5.2 Procedee de exteriorizare a trăirii emoționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - receptarea mesajului literar - tratarea termenilor de expresie - imaginarea tabloului muzical - interiorizarea ideii muzicale - exteriorizarea afectivă artistică <p>5.3 Vizualizarea procesului tematic la alți dirijori, artiști, elevi-dirijori;</p>	<p>5.1 Analiza creației corale studiate prin diverse procedee artistice dirijorale;</p> <p>5.2 Ilustrarea caracterului creației dirijate prin prisma conținutului artistic: literar și muzical;</p> <p>5.3 Expunerea verbală a mesajului artistic din demersul muzical, determinarea ideii generale;</p> <p>5.4 Dozarea treptată a nuanțelor dinamice în interiorul frazelor de durată;</p> <p>5.5 Dirijarea afectivă a creației integral;</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Măsura de 6/4; 6/8 binară și ternară în tempo-uri moderate și rare	15	----	10	2
2.	Mijloacele tehnice de dirijare și exprimare artistică	15	----	10	3
3.	Studierea partiturii corale la pian	10	----	7	3
4.	Studiul vocal al partiturii corale	10	----	8	2
5.	Dirijarea creației corale prin exteriorizarea trăirii afective	10		10	5
Total		60	----	45	15

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Măsura de 6/4; 6/8 binară și ternară în tempo-uri moderate și rare			
Prelucrarea gestului dirijoral în măsurile 6/4; 6/8 conform schemei de 4 timpi în tempou moderat și rar.	1.1 Exerciții pretactale de eliberare a brațelor; 1.2 Coordonarea mâinilor în gesturile de atenție și auctacte la măsura de 6/4; 6/8; 1.3 Exersarea figurii de tact la măsura de 6/4; 6/8.	1.1 Prezentarea/tactarea gesturilor prelucrate.	Săptămâna 2-4
2. Mijloacele tehnice de dirijare și exprimare artistică			
Exersarea mijloacelor tehnice studiate cu implicarea unor procedee de exprimare artistică.	2.1 Sintetizează cunoștințele dobândite anterior: auctacte, fermata; 2.2 Tactează măsurile noi 6/8,6/4 în schema de 4 timpi cu dublarea timpilor corespunzători; 2.3 Exersează schemele din creațiile de program;	2.1 Tactarea/dirijarea creațiilor din program;	Săptămâna 2-5
3. Studiarea partiturilor la pian			
Interpretarea la pian a partiturilor corale din program.	3.1 Descifrarea la pian a partiturilor din program; 3.2 Exersarea interpretării la pian a partiturilor.	3.1 Demonstrarea la pian nivelului de însușire a repertoriului propus;	Săptămâna 2-8
4.Studiul vocal al partiturilor			
Interpretarea vocală a partițiilor corale din repertoriul de program.	4.1 Solfegierea partițiilor corale; 4.2 Interpretarea vocală a partițiilor din creațiile repertoriului de program; 4.3 Interpretarea vocală a partițiilor corale cu textul propriu.	4.1 Demonstrarea nivelului de însușire a repertoriului propus; 4.2 Interpretarea expresivă a vocilor; 4.3 Prezintă analiza creației corale <i>a cappella</i> pe suport de hârtie.	Săptămâna 4-9
5. Dirijarea creației corale prin exteriorizarea trăirii afective			
Dirijarea expresivă a creațiilor din repertoriul de program.	5.1 Dirijarea expresivă a creațiilor în tempou, caracter și expresivitate muzicală. 5.2 Trăirea stării afective în momentul dirijării creației corale; 5.3 Vizionarea/audierea creațiilor din program.	5.1 Dirijarea expresivă a creațiilor din program. 5.2 Analizează interpretările audiate/vizionate.	Săptămâna 10-12

VIII. Lucrările practice recomandate

Unități de învățare	Lucrări practice
1. Măsura compusă binară și ternară 6/8; 6//4 cu gruparea în schema de 4 și 3 timpi;	<ul style="list-style-type: none"> • Gimnastică pretactală; • Exerciții de eliberare a poignet-ului; • Exerciții de prelucrare a gestului la <i>legato, marcato</i>; • Exerciții de prelucrare a procedeelelor de adresare la diferiți timpi compleți și incompleți; • Prelucrarea gestului la măsura de 6/8, 6/4 în schema de 4 și 3 timpi; • Dirijarea cel puțin a unei creații la măsura de 6/8, 6/4;
2. Măsurile cunoscute anterior: 2/4; 3/4; 4/4	<ul style="list-style-type: none"> • Exersarea schemelor studiate anterior de 2 timpi, 3 timpi, 4 timpi; • Dirijarea a 4-5 creații corale în tempou, caracter diferit și măsuri variate care aparțin diferitor stiluri și epoci muzicale; • Dirijarea creațiilor corale din program cu aplicarea procedeelelor tehnice și artistice ;
3. Studiul partiturilor	<ul style="list-style-type: none"> • Adnotarea orală succintă <i>a prima vista</i> a 3-4 partituri; • Interpretarea la pian a 1-2 creații <i>a cappella</i>; • Interpretarea la pian a 2-3 partituri corale cu acompaniament; • Intonarea vocilor din toate partiturile preconizate pentru studiere; • Relatarea datelor despre autorii creațiilor studiate; • Analiza unei creații <i>a cappella</i> în format electronic și pe suport de hârtie;
4. Cântecele cu autoacompaniament	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretarea unui cântec din repertoriul național pe 2 voci cu autoacompaniament.

IX. Sugestii metodologice

Procesul de predare-învățare a disciplinei *Dirijat coral, Lectura partițiilor* se produce în baza unei abordări strategice. Prin definiție, conceptul de strategie didactică este privit ca mod integrativ de abordare și acțiune a tuturor resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice de utilizare a acestora în procesul formării competențelor profesionale de specialitate și specifice disciplinei. Totodată specificăm că ansamblul de procedee utilizate în demersul lecției poate avea un caracter improvizat.

Disciplina *Dirijat coral, Lectura partițiilor* are preponderent un caracter aplicativ-practic și presupune accentuarea dimensiunii acționare atât în formarea profesională, cât și a personalității elevului. Curriculumul la această disciplină este centrat pe elev și adoptă o abordare practică de „învățare prin acțiune”, introduce o serie de metode și tehnici de învățare care stimulează implicarea nemijlocită activă a elevului în procesul educațional și asumarea responsabilității pentru propria formare.

În proiectarea didactică și în realizarea procesului de predare-învățare-evaluare profesorul se va ghida de prezentul Curriculum la toate compartimentele. Totodată, va avea libertate în selectarea și structurarea unităților de învățare, alegerea repertoriului de studiu, precum și la activitățile de învățare cu utilizarea individualizată a metodologiei de studiu pentru fiecare elev – cu obligația de a forma la elevi descriptorii de competențe specifice prevăzute de Curriculum

pentru fiecare semestru. Specificul organizării învățământului muzical de specialitate în cadrul învățământului profesional tehnic **elevul și profesorul sunt asistați de maestrul de concert**.

În derularea lecției cadrul didactic va fi preocupat de stabilirea și respectarea coerenței pe orizontală între descriptorii de competență, conținuturi, activități de învățare, resurse, evaluare. De asemenea, profesorul va utiliza ca evenimente instructionale fie **etapele cadrului tradițional**, fie cele ale **cadrului ERRE – Evocare, Realizarea sensului, Reflecție, Extindere** sau **cadrul simplificat: Familiarizare, Structurare, Aplicare**. Competențele specifice manifestate de elevi odată cu finalizarea cursului de *Dirijat coral, Lectura partițiilor* se vor forma prin parcurgerea unor pași intermediari, reprezentați de anumite obiective derivate, numite obiective operaționale. Acestea vor arăta cu precizie și claritate *ce va ști, ce va putea să facă și ce atitudine* va avea elevul la sfârșitul fiecărei lecții, demonstrând un comportament observabil și direct măsurabil.

Centrarea pe elev ca subiect al activității instructiv-educative în cadrul disciplinei *Dirijat coral, Lectura partițiilor* și orientarea acesteia spre formarea competențelor profesionale specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile și vizează următoarele aspecte:

- orientarea metodelor centrate pe elev, strategiilor, tehnologiilor pe stimularea capacităților cognitive și operatorii ale elevilor, pe dezvoltarea potențialului intelectual și interpretativ al acestora, pe motivarea elevului de a deveni coparticipant la propria formare;
- utilizarea metodelor care favorizează relația nemijlocită a elevului cu muzica: vizionarea concertelor, asistarea la repetiții, audiții a imprimărilor ș.a.
- evidențierea caracterului formativ al *strategiilor, tehnologiilor, metodelor* utilizate pentru o cultivare mai eficientă a potențialului intelectual al elevului în aplicarea cunoștințelor dobândite și în căutarea soluțiilor adecvate în situații reale;
- combinarea activităților bazate pe *efortul individual al elevului* (documentarea literaturii de specialitate, observația și analiza proprie oral și scris, exercițiul personal) cu activitățile în echipă cu profesorul de specialitate (discuții, asalt de idei, compararea, povestirea, demonstrarea, explicarea, exercițiul ș.a.)
- abordarea metodelor de notație muzicală prin intermediul programelor TIC (Finale, Sibelius), precum și utilizarea tehnologiilor informaționale în diverse scopuri. Educația orientată către experiență este esențială pentru promovarea spiritului și abilităților profesionale în practica de specialitate. Lecția de *Dirijat coral* trebuie să fie un mediu perfect de transfer și consolidare a competențelor dezvoltate în cadrul disciplinelor de profil ale elevilor: solfegiu, teoria muzicii, armonia, teoria corului, literatura muzicală, clasa corală, pian, canto, practica de specialitate.

Curriculumul la *Dirijat coral, Lectura partițiilor* recomandă de a dezvolta la elevi competențe profesionale – un sistem integrat de cunoștințe, abilități practice, atitudini – având ca mijloc de realizare repertoriul coral universal și național adecvat și de valoare care să asigure o învățare practică eficientă. Demersul cursului va reflecta importanța elevului ca subiect central, accentul instruirii va fi transferat de la „ce și cât” să învețe la „în ce scop” și „cu ce rezultate”. Acest fapt va conduce la o evaluare calitativă cu demonstrarea cunoștințelor, capacităților și atitudinilor

dobândite ce indică: esențialitate, profunzime, funcționalitate, durabilitate, valoare, diversificare și aprofundare treptată.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea propriu-zisă reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Orice proces educațional se finalizează prin *evaluare*, ca o cunoaștere și recunoaștere a rezultatelor procesului de achiziționare și formare. Evaluarea reprezintă un feed-back permanent între agenții procesului educativ, menit să confirme formarea la elevi a competențelor urmărite. Ea va fi axată pe următoarele principii/ funcții:

- evaluarea reprezintă indicatorul esențial de validare și valorificare a calității competențelor profesionale formate;
- evaluarea este un proces continuu și are scopul de a demonstra și stimula succesul elevului; *ea nu are funcția de a pedepsi*;
- evaluarea se realizează prin metode variate și explică criteriile de performanță ale elevului;
- evaluarea educă la elevi capacitatea de autoevaluare și ameliorare a propriilor performanțe profesionale.

Tipuri de evaluare. Caracterul individualizat al demersului didactic la disciplina *Dirijat coral, Lectura partițiilor* permite realizarea unei comunicări constante între elev și profesor în care gradul de implicare a ambilor actori este deopotrivă important. Elevul beneficiază de feedback constant și relevant la acțiunile sale pe tot parcursul lecției. Dintre aspectele **evaluării continue** (permanente, formative) menționăm: realizarea temelor de casă, gradul de implicare în discuțiile cu profesorul, luarea și argumentarea anumitor decizii în ce privește tratarea creațiilor studiate, receptivitatea la actul creativ permanent din cadrul lecției, corectitudinea executării anumitor aspecte tehnice de dirijat, acuratețea intonației în timpul lecției, implicarea în alte probe curente de evaluare.

Autoevaluarea este o formă importantă de evaluare formativă a competențelor profesionale în condițiile pregătirii *dirijorului* pentru o activitate profesională independentă. Elevul-dirijor trebuie să fie capabil de a-și aprecia calitatea activității sale, succesele și, mai important, impedimentele din calea succesului. *Metacogniția* devine în contextul evaluării un element-factor de importanță majoră în dezvoltarea personalității tânărului dirijor și pregătirea lui pentru o activitate de creație reală.

Coevaluarea formativă asigură transparența întregului proces de evaluare, fiind explicată de compararea autoevaluării elevului și evaluarea profesorului.

Evaluarea dirijată de profesor derivă din metodele tradiționale de evaluare, însă aplicată în cadrul examenelor (**evaluărilor sumative**), ea se va referi la formulări de întrebări și sarcini specifice în contextul creațiilor corale prezentate. Elevul trebuie să cunoască nivelurile de performanță solicitate, precum și criteriile de apreciere a lor.

Evaluarea adnotării. Adnotarea/ analiza creației corale este o probă scrisă de către elev, centrată pe cercetarea și analiza detaliată a creației corale după un plan bine definit⁴. Prin acest

⁴Arta și educația artistică, nr.2(24), 2014. p. 55-57.

exercițiu se evaluează competența studiului personal al elevului dirijor, ca o activitate incipientă de studiu a partiturii corale sub diverse aspecte.

Repere ale criteriilor de apreciere sunt:

- *respectarea indicatorilor planului de adnotare;*
- *coerența și logica expunerii;*
- *relevanța exemplilor și a argumentelor;*
- *respectarea cerințelor grafice de redactare a textului.*

Indicatori specifici generali de evaluare formativă în cadrul lecției:

- *respectarea corectitudinii textului muzical;*
- *frazarea;*
- *tehnica dirijorală corespunzătoare;*
- *intonația vocală;*
- *acuratețea și originalitatea tratării;*
- *implicarea în discuții și argumentarea deciziilor luate;*
- *altele.*

Conținutul programului pentru evaluare semestrială/examen:

- ✓ dirijarea 3 creații corale cu caracter contrastant, la măsuri diferite - toate la memorie;
- ✓ 1 dintre care la măsura de 6/8 sau 6/4 ;
- ✓ 1 creație *a cappella* interpretată la pian și intonarea partițiilor corale pe de rost;
- ✓ cântarea de pe note, cu text a partițiilor corale din celelalte două creații;
- ✓ analiza unei creații *a cappella* în format electronic și pe suport de hârtie;
- ✓ colocviu;
- ✓ prezentarea de pe note a unui cântec din repertoriul național pe 2 voci cu auto-acompaniament.

La **evaluarea competențelor de specialitate** se va ține cont de următoarele *criterii de evaluare*:

1. Interpretarea reușită a programei.
2. Redarea expresivă a mesajului muzical.
3. Realizarea obiectivelor tehnico-interpretative a programului propus.
4. Redarea justă a stilului și genului creațiilor prezentate.
5. Ținuta scenică (auto-control).
6. Complexitatea și originalitatea repertoriului.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

- ✓ Auditoriu echipat cu pian, scaun, masă/birou
- ✓ Postament de dirijat,
- ✓ Oglindă.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	E. Krasotina, Riumina K., Levit I., <i>Crestomație pentru dirijat</i> , Vol. I-II, Ediția I, II, III, Москва: изд. Музыка, 1967, 1999, 2009.	Biblioteca CEEA <i>Ștefan Neaga</i>	25
2.	D.D.BOTEZ, <i>Tratat de cânt și dirijat coral</i> , V. I-II, București, Editura muzicală, 1982.	Biblioteca CEEA <i>Ștefan Neaga</i>	1
3.	Gîscă, N., <i>Arta dirijorală</i> , Chișinău: Editura Hiperion, 1992, 251 p.	Biblioteci personale	
4.	Gagim, I. Dicționar de muzică, Chișinău: Ed. Știința, 2008, 210p.	Biblioteca CEEA <i>Ștefan Neaga</i>	3
5.	Viorel Cosma, <i>Muzicienii din România</i> , Lexicon, Vol. I-VII, Editura muzicală, București, 1989.	Biblioteca CEEA <i>Ștefan Neaga</i>	2